

Amortyzacja wartości firmy - odpisy amortyzacyjne

Spis treści

Amortyzacja wartości firmy - odpisy amortyzacyjne.....	1
Wartość firmy – goodwill.....	1
Odpisy amortyzacyjne - czym są?.....	2
Amortyzacja wartości firmy a koszt uzyskania przychodu	3
Kiedy występuje wartość firmy ?	4
Dodatnia i ujemna wartość firmy w przedsiębiorstwie	4
Nasze specjalizacje:	5
Podsumowanie	5

W ramach grupy wartości niematerialnych i prawnych, zawartej w sprawozdaniu finansowym, istnieje pozycja zatytułowana "**Wartość firmy**". W celu lepszego zrozumienia tego terminu, na wstępie warto skupić się na wyjaśnieniu, co kryje się za tym pojęciem. W dziedzinie rachunkowości wyróżniamy dwie istotne kategorie: wartość firmy wewnętrzną oraz wartość firmy nabytą, która podlega wcześniejszej wycenie. W naszym przypadku koncentrujemy się na wartości nabytej, co oznacza, że przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część staje się obiektem transakcji na rynku kapitałowym, a później jest nabywana w całości lub częściowo przez inne przedsiębiorstwo. W takiej sytuacji spółka przejmująca uwzględnia nabytą i wycenioną wartość firmy w swoim bilansie. W kontekście amortyzacji wartości firmy, istotnym zagadnieniem jest cena nabycia przedsiębiorstwa, która stanowi kluczowy element procesu oceny aktywów. W przypadku nabywania firmy, cena nabycia uwzględnia różnorodne składniki majątkowe wchodzące w skład przedsiębiorstwa. To nie tylko mienie materialne, ale również wartości niematerialne, takie jak renoma, know-how czy baza klientów. Warto zauważyć, że odpisy amortyzacyjne odnoszą się do tych składników, które zostały uwzględnione w cenie nabycia, stanowiąc istotną część strategii finansowej przedsiębiorstwa. Proces amortyzacji staje się zatem nie tylko narzędziem rachunkowo-finansowym, ale również kluczowym aspektem uwzględniającym wartość nabytych aktywów i ich stopniowe zużycie w czasie.

Wartość firmy – goodwill

Połączenie dwóch spółek podlega rozliczeniu z zastosowaniem **metody nabycia**, która polega na zsumowaniu wartości godziwej aktywów spółki przejmowanej i wartości księgowej aktywów spółki przejmującej. Choć ten prosty zabieg bilansowy stanowi formalny aspekt fuzji, nie odzwierciedla on w pełni potencjału gospodarczego przejmowanej spółki jako jednostki kompleksowej. W takich sytuacjach pojawia się kluczowe pojęcie, jakim jest "**wartość firmy**". Wartość ta powstała w wyniku nabycia przedsiębiorstwa. Jest to element wartości przedsiębiorstwa, który nie jest bezpośrednio wynikiem wyceny jego aktywów netto, lecz wartość ta powstała wówczas, gdy dla nabywcy całość jest na poziomie wyższym niż wartość rynkowa składników. Przyczyną tego zjawiska są wartości, które nie zostały uwzględnione w bilansie spółki przejmowanej, takie jak renoma na rynku, know-how, baza klientów czy struktura organizacyjna.

Wartość firmy umożliwia bilansowe odzwierciedlenie zakupu jednej firmy przez drugą, gdy cena transakcji przewyższa wartość godziwą aktywów. Jednocześnie pozwala na równoważenie aktywów i pasywów w bilansie spółki przejmującej, tworząc pełniejszy obraz skomplikowanej struktury ekonomicznej wynikającej z połączenia obu podmiotów.

Odpisy amortyzacyjne - czym są?

Odpisy amortyzacyjne od środka trwałego, zgodnie z postanowieniami ustawy o rachunkowości, to proces systematycznego i planowego rozkładu początkowej wartości tego środka na określony okres amortyzacji. Kluczowym etapem w rozpoczęciu tego procesu jest moment przyjęcia środka trwałego do użytku, który stanowi warunek inicjacji amortyzacji. Wartość początkową, czyli tę, którą odnotowano w ewidencji, podlega stopniowemu zmniejszaniu w miarę trwania okresu amortyzacji.

Proces amortyzacji nie może rozpocząć się przed momentem oddania środka trwałego do użytku, co zapewnia rzetelność odzwierciedlenia stopniowego zużycia wartości tego składnika majątkowego. Zakończenie procesu amortyzacji następuje najpóźniej w chwili, gdy wartość odpisów amortyzacyjnych osiąga równowartość początkowej wartości środka trwałego, co oznacza całkowite zamortyzowanie do wartości 0. Alternatywnie, proces amortyzacji może zakończyć się w przypadku przeznaczenia środka trwałego do likwidacji lub sprzedaży.

Dzięki procesowi amortyzacji możliwe jest realistyczne odzwierciedlenie stopniowego zużycia wartości środka trwałego w czasie, a jednocześnie uwzględnienie potencjalnego zakończenia jego eksploatacji, co jest istotne dla skrupulatnego zarządzania aktywami przedsiębiorstwa.

Załóżmy, że przedsiębiorstwo XYZ nabywa nową maszynę za 100 000 złotych, która zostaje odnotowana jako środek trwały w jego ewidencji. Zgodnie z postanowieniami ustawy o rachunkowości, proces amortyzacji tej maszyny zostaje zainicjowany dopiero w momencie, gdy zostaje ona oficjalnie przyjęta do użytku, co ma miejsce na początku roku finansowego.

Wartość początkową maszyny, czyli tę, która została wprowadzona do ewidencji, wynosi 100 000 złotych. Przyjmijmy, że okres amortyzacji dla tej maszyny został ustalony na 5 lat. Proces amortyzacji rozpoczyna się w pierwszym roku użytkowania, a każdego roku przedsiębiorstwo dokonuje odpisu amortyzacyjnego, rozkładając wartość początkową maszyny na równych częściach.

Przez kolejne pięć lat przedsiębiorstwo XYZ systematycznie dokonuje odpisów amortyzacyjnych w wysokości 20 000 złotych rocznie (100 000 złotych / 5 lat). Proces ten pozwala na realistyczne odzwierciedlenie stopniowego zużycia wartości maszyny w czasie, a jednocześnie uwzględnienie potencjalnego zakończenia jej eksploatacji.

W chwili, gdy suma odpisów amortyzacyjnych osiągnie równowartość początkowej wartości maszyny (czyli 100 000 złotych), proces amortyzacji dobiegnie końca. Alternatywnie, jeśli maszyna zostanie przeznaczona do likwidacji lub sprzedaży przed upływem pięciu lat, proces amortyzacji również może zostać zakończony. Proces ten jest kluczowy dla skrupulatnego zarządzania aktywami przedsiębiorstwa, pozwalając na równomierne uwzględnienie ekonomicznej użyteczności środka trwałego.

Jak amortyzować wartości firmy ?

Zgodnie z postanowieniami art. 44b ust. 10 ustawy o rachunkowości, okres dokonywania odpisów amortyzacyjnych od wartości firmy powinien być dostosowany do przewidywanego okresu jej

ekonomicznej użyteczności. W sytuacji, gdy jest niemożliwe oszacowanie tego okresu, wartość firmy może być odpisywana jako koszt w ciągu maksymalnie pięciu lat. Należy podkreślić, że w kontekście

celów podatkowych okres amortyzacji nie może być krótszy niż pięć lat. Jeśli istnieje uzasadniona wartość firmy, można zastosować proces jej amortyzacji, jednak należy pamiętać, że wartość firmy podlega amortyzacji metodą liniową, a odpisy amortyzacyjne są zaliczane do pozostałych kosztów operacyjnych. Rozpoczęcie procesu amortyzacji jest możliwe dopiero po przyjęciu przedmiotu amortyzacji do użytkowania, a zakończenie następuje w momencie, gdy wartość odpisów amortyzacyjnych równa się wartości początkowej.

W celu wyznaczenia wartości początkowej firmy (goodwill) w kontekście procesu amortyzacji, możemy skorzystać z poniższego wzoru:

$$G=N-A$$

gdzie:

G – wartość firmy (goodwill),

N – cena nabycia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części,

A – wartość aktywów w rozumieniu ustawy o rachunkowości.

Zakładamy, że przedsiębiorstwo ABC nabywa konkurencyjne przedsiębiorstwo XYZ za kwotę 1 000 000 złotych. Po przeprowadzeniu transakcji przedsiębiorstwo ABC musi dokonać oceny wartości firmy (goodwill), która stanowi różnicę między ceną nabycia przedsiębiorstwa a wartością aktywów.

Cena nabycia przedsiębiorstwa (N): 1 000 000 złotych

Wartość aktywów (A): 800 000 złotych

Wartość firmy (goodwill) będzie wynosić:

$$G = N - A \quad G = 1\,000\,000 \text{ zł} - 800\,000 \text{ zł} \quad G = 200\,000 \text{ zł}$$

Zatem wartość firmy (goodwill) dla przedsiębiorstwa ABC wynosi 200 000 złotych. Proces amortyzacji tej wartości rozpocznie się dopiero po przyjęciu przedmiotu amortyzacji do użytkowania. Załóżmy, że przedsiębiorstwo ABC szacuje, że okres ekonomicznej użyteczności tej wartości wynosi 10 lat. W takim przypadku, przedsiębiorstwo dokona rocznego odpisu amortyzacyjnego w wysokości 20 000 złotych (200 000 zł / 10 lat).

Proces ten będzie trwał przez kolejne 10 lat, a wartość odpisów amortyzacyjnych równa się wartości początkowej, czyli 200 000 złotych, po upływie tego okresu. Warto zauważyć, że proces amortyzacji wartości firmy (goodwill) umożliwi przedsiębiorstwu ABC równomierne uwzględnienie ekonomicznej użyteczności tej wartości w czasie.

Amortyzacja wartości firmy a koszt uzyskania przychodu

Wartość firmy podlega amortyzacji. Amortyzacja wynikająca z dodatniej wartości firmy, zastosowana zgodnie z ustawą o rachunkowości, nie będzie uznawana za koszt uzyskania przychodów w

kontekście celów podatkowych. Zgodnie z postanowieniami art. 15 ust. 6 ustawy o CIT, jedynie amortyzacja zgodna z przepisami, szczególnie odpisy z tytułu zużycia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, będzie traktowana jako koszt uzyskania przychodów.

Art 15 ust 6 ustawy o CIT:

Kosztem uzyskania przychodów są odpisy z tytułu zużycia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (odpisy amortyzacyjne) dokonywane zgodnie z art. 16a–16m. Klasyfikacji nie mogą być w roku podatkowym wyższe niż dokonywane zgodnie z przepisami o rachunkowości odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe z tytułu zużycia środków trwałych, obciążające w tym roku podatkowym wynik finansowy jednostki.

Źródło: Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych.

Aktualność cytowanych ustaw należy każdorazowo sprawdzić u źródła.

Kiedy występuje wartość firmy ?

Wartość przedsiębiorstwa nie wystąpi w sytuacji, gdy cena nabycia pokrywa się dokładnie z wartością rynkową przejmowanego podmiotu, pomniejszoną o jego zobowiązania. W takim przypadku, suma bilansowa podmiotu przejmującego będzie prostym połączeniem jego sumy bilansowej oraz wartości bilansowej przejętego przedsiębiorstwa. Dodatkowo, dokonane zostanie usunięcie kapitału spółki przejętej z pasywów, jednocześnie wprowadzając zobowiązanie z tytułu jej przejęcia.

Poprawnie obliczona wartość firmy pozwala na rzeczywiste odzwierciedlenie aktywów przedsiębiorstwa. Wartość rynkowa firmy nie ogranicza się jedynie do elementów wprost wskazanych w bilansie, ale obejmuje także czynniki niematerialne, takie jak doświadczona kadra, renoma czy baza klientów, które znacząco wpływają na jej sukces.

Dodatnia i ujemna wartość firmy w przedsiębiorstwie

Dodatnia wartość firmy w rozumieniu art. 33 ust. 4 ustawy o rachunkowości - wartość firmy nabyta w wyniku transakcji jest definiowana jako różnica między ceną nabycia aktywów netto przedsiębiorstwa a wartością godziwą tych aktywów. Określenie wartości godziwej jest możliwe poprzez zastosowanie standardowych metod wykorzystywanych do wyceny spółek. W sytuacji, gdy tzw. cena przejęcia przewyższa wartość godziwą aktywów netto, mówimy o nabytej dodatniej wartości firmy. W przeciwnym przypadku, kiedy cena przejęcia jest niższa niż wartość godziwa aktywów netto, występuje nabyta ujemna wartość firmy. Ważne jest zauważenie, że ujemna wartość firmy nie jest ujmowana w księgach rachunkowych jako składnik niematerialny i prawny, ale jest odpowiednio rozliczana jako przychód.

Stan wartości firmy	Opis
Dodatnia	Cena nabycia aktywów netto przedsiębiorstwa przewyższa wartość godziwą tych aktywów.
Ujemna	Cena nabycia aktywów netto przedsiębiorstwa jest niższa niż ich wartość godziwa. Ujemna wartość firmy nie jest ujmowana jako składnik niematerialny i prawny, lecz jest odpowiednio rozliczana jako przychód.
Zerowa	Cena nabycia dokładnie pokrywa się z wartością rynkową przejmowanego podmiotu, pomniejszoną o jego zobowiązania. Suma bilansowa podmiotu przejmującego jest prostym połączeniem jego sumy bilansowej oraz wartości bilansowej przejętego przedsiębiorstwa.

Nasze specjalizacje:

W ramach świadczonych [usług w Corporate Mind](#) zapewniamy obsługę przedsiębiorstw. Poniżej najważniejsze informacje:

1. [Wycena Przedsiębiorstwa](#) | [Wycena Firmy](#) | [Wycena Działalności Gospodarczej](#)
2. [Wycena Znaków Towarowych](#) | [Wycena Wartości Niematerialnych i Prawnych](#)
3. [Modelowanie Finansowe](#)
4. [Badanie Due Diligence Finansowe](#)
5. [Doradztwo Prawne](#), a przede wszystkim:
6. Kompleksowa usługa [Sprzedaży Firmy](#) | [Sprzedaży Biznesu](#)

Sprawdzimy razem z Tobą czy wyżej wymienione usługi są dla Ciebie. Zapraszamy do kontaktu.

Podsumowanie

Wartość firmy stanowi różnicę między ceną nabycia aktywów netto, a ich wartością godziwą. Nabytą wartość firmy można podzielić na wartość dodatnią i ujemną, zależnie od tego, czy cena nabycia przewyższa wartość godziwą aktywów netto (dodatnia), czy też jest niższa (ujemna). Wartość firmy powstaje w wyniku oceny, gdzie całość przedsiębiorstwa jest dla nabywcy bardziej wartościowa niż suma jego składników. To element strategii finansowej, a jej bilansowe odzwierciedlenie następuje po zastosowaniu metody nabycia. Wartość firmy należy amortyzować a odpisy amortyzacyjne dokonywane są od ustalonej wartości początkowej firmy.

Autor: Katarzyna Wróbel